

Instytut Pamięci Narodowej - Gdańsk

<https://gdansk.ipn.gov.pl/pl2/aktualnosci/189904,Uroczystosc-wreczenia-Krzyzy-Wolnosci-i-Solidarnosci-Gdansk-31-sierpnia-2023.html>
18.05.2024, 17:51

Uroczystość wręczenia Krzyży Wolności i Solidarności - Gdańsk, 31 sierpnia 2023

W uroczystości uczestniczył prezes Instytutu Pamięci Narodowej dr Karol Nawrocki i przewodniczący NSZZ „Solidarność” Piotr Duda.

Uroczystość odbyła się w historycznej Sali BHP w Gdańsku w 43. rocznicę Sierpnia '80. Rozpoczęła się od przywitania gości i odśpiewania hymnu państwowego.

W uznaniu szczególnych zasług za działalność na rzecz odzyskania przez Polskę niepodległości i suwerenności lub respektowanie praw człowieka w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej wyróżnione zostały 23 osoby (w tym cztery pośmiertnie). Odznaczenia wręczył prezes Instytutu Pamięci Narodowej dr Karol Nawrocki, natomiast uroczystość prowadził dyrektor Oddziału IPN w Gdańsku Karol Piskorski.

W okolicznościowym przemówieniu do odznaczonych prezes IPN zaznaczył:

Odznaczenia państwowe, które są wyrazem wielkiego uznania Rzeczypospolitej dla państwa życiowej drogi nie mają tej mocy sprawczości ani tej właściwości, aby oddać państwu wprost czas i emocje poświęcone na walkę z systemem komunistycznym w latach 70. i w latach 80. [...] Niemniej dzisiejsza uroczystość jest wielkim słowem dziękuję dla państwa za wolną, niepodległą suwerenną, i demokratyczną Polskę. Słowem dziękuję w imieniu pana prezydenta Andrzeja Dudy, który państwu te odznaczenia przyznał. ale także w imieniu IPN, który mam zaszczyt reprezentować.

Uroczystość zwieńczył koncert Marcina Jaracza.

Lista odznaczonych

1. Konrad Hugo Ałunowski
2. Waldemar Banasik
3. Jan Budziszewski
4. Walenty Mieczysław Cedrych
5. Robert Tomasz Cwięk
6. Roman Witold Dambek
7. Jan Tadeusz Gawin
8. Bogusław Kazimierz Gołąb
9. Stanisław Marian Grzonkowski
10. Karol Roman Guzikiewicz
11. Henryk Eugeniusz Kalinowski
12. Dagmara Marcelina Kamińska

- 13. Jan Krzysztof Kamiński
- 14. Leszek Romuald Kamiński
- 15. Wojciech Stanisław Mattik
- 16. Władysław Bernard Pałubicki
- 17. Jan Wojewski
- 18. Bronisław Wysoczański
- 19. Krystyna Zbyszewska

Pośmiertnie:

- 20. ks. Hilary Jastak
- 21. Janusz Zagórny
- 22. Alicja Teresa Zagomska-Liszewska
- 23. Andrzej Mirosław Zarębski

Biogramy odznaczonych

<p>KRZYŻ WOLNOŚCI I SOLIDARNOŚCI</p> <p>KONRAD HUGO AŁUNOWSKI ur. 1929/1934.</p> <p>Pracownik Przedsiębiorstwa Budowy Urządzeń Chemicznych w Łodzi. W grudniu 1979 r. został członkiem Komitetu Wykonawczego Biura Gdańsk, wypracował jako łącznik między komitetem, a władzami przez. Zakładem chemicznym była sprzyjająca atakowi, przez i rodzinie. Anonimowy 13 grudnia przed północą w Zakładowym Domu Kultury, wraz z przewodniczącym komitetu, został kratami pobity przez funkcjonariuszy milicji i wywieziony do Anonim. Biuletynu w Włocławku. Anonim opisał go 20 grudnia 1979 r.</p> 	<p>KRZYŻ WOLNOŚCI I SOLIDARNOŚCI</p> <p>WALDEMAR BANASIK ur. 1917/1919.</p> <p>W latach 1979-1980 kierownik Zakładowego Klubu Kultury „Luzadzia” w Stoczni Północnej w Gdańsku, organizator imprez kulturalnych w obszarze wolnego obszaru spółdzielni i organizowania. W sierpniu 1981 r. kierownik organizacji (Ugrupowania) Przemysłu (Prowizji) w Stoczni Północnej. „Zakładanie Prowizji” w Halli Orla w Gdańsku. Przewodniczący stanu wojennego organizacja odwołująca się do historii w Trójmieście (Ośrodek) Brzoźewo-Łobezianin (Lubomierz) jako kłopoty Pałubicki. W latach 1982 - 1984 zgodził się na kolportaż podziemnych wydawnictw „Przebieg” i „Zimny” głównie w środowiskach inżynierskich.</p> 	<p>KRZYŻ WOLNOŚCI I SOLIDARNOŚCI</p> <p>JAN BUDZISZEWSKI ur. 07.10.1941 r.</p> <p>30 stycznia 1982 r. wziął udział w manifestacji niepodległościowej przy Pomniku Północnej Stoczniowców w Gdańsku związanej z ogłoszeniem w krajach zachodnich trzecim „Dziem Jedności i Pokoju”. Trzy dni przed zatrzymaniem osadzony w Anonim. Stoczni w Gdańsku. Dnia 11 stycznia 1982 r. kolportaż. Wykonawca przy Prezydium w Gdańsku skazano go na karę 2 miesięcy aresztu, której odbywał w Zakładzie Karnym w Starogardzie Gdańskim.</p>
<p>KRZYŻ WOLNOŚCI I SOLIDARNOŚCI</p> <p>WALENTY MIECZYSŁAW CĘDECH ur. 1922/1916.</p> <p>Od 1984 zaangażowany w działalność oddziału oddziału NSZZ „Solidarność”. Kompletował sprzęt nagłaśniający, gromadził środki i inicjatywy wydawnicze np. „Przebieg”, „Prowizja”. Dnia 7 października 1981 r. został tymczasowo aresztowany i osadzony w Anonim. Stoczni w Gdańsku. Dnia 13 września 1982 r. został zatrzymany przez funkcjonariuszy MO, gdyż posiadał przy sobie transparent o treści antywojaskowskiej, za co został skazany przez Kolegium d. Wykonawcy przy Prezydium w Gdańsku.</p> 	<p>KRZYŻ WOLNOŚCI I SOLIDARNOŚCI</p> <p>ROBERT TOMASZ CWIĘK ur. 27.08.1979 r.</p> <p>Działacz młodzieżowych organizacji społecznych. W latach 1980-1981 członek Komitetu Miejskiego młodzieżowej organizacji „Jedność” Specjalizowanego „Zamieszanie” Biuletynu i drukarni podziemnego prasa „JES” oraz scenariuszowego filmu „20.10.1981” powstałego po zakończeniu wydawania prasy „JES”. Dnia 21 grudnia 1981 r. został skazany przez Kolegium d. Wykonawcy przy Prezydium w Gdańsku za udział w organizowaniu podziemnych wydawnictw.</p> 	<p>KRZYŻ WOLNOŚCI I SOLIDARNOŚCI</p> <p>ROMAN WITOLD DĄBEK ur. 1928/1914.</p> <p>Ramy podłaz manifestacji Gdańsk 70 w Gdyni. W latach 1983-1987 zgodził się na kolportaż podziemnych ulotek i wydawnictw oraz oblatywanie posterulami dla rodzin osób represjonowanych. Ponadto był uczestnikiem manifestacji antyprzemysłowych oraz współorganizatorem i uczestnikiem konferencji Pracy „MOS”, w której uczestniczył onty wydawanie i pracy i przyczynę politycznych.</p>
<p>KRZYŻ WOLNOŚCI I SOLIDARNOŚCI</p> <p>JAN TADUSZ GAWIN ur. 14.01.1951 r.</p> <p>Członek NSZZ „Solidarność” w Stoczni w Gdańsku. Dnia 17 czerwca 1982 r. został aresztowany dyscyplinarnie za niezapłacenie 1000 złotych ulotki NSZZ „Solidarność” w zakładzie pracy. Podczas stanu wojennego kontynuował działalność w podziemnych strukturach związku. Był współorganizatorem II Kongresu Krajowej NSZZ „Solidarność”, tzw. Kongresu działającego podczas zwolnienia cich. Dnia 27 stycznia 1983 r. został aresztowany, a następnie osadzony w Anonim. Stoczni w Gdańsku. Z aresztu zwolniony 23 lipca 1983 r. na miesiąc aresztu.</p> 	<p>KRZYŻ WOLNOŚCI I SOLIDARNOŚCI</p> <p>BOCISŁAW KAZIMIERZ GOŁĄB ur. 14.01.1951 r.</p> <p>Pracownik Stoczni Północnej w Gdańsku. Od września 1980 r. w NSZZ „Solidarność”, współpracownik Komitetu Zakładowego, współpracownik Komitetu Biuletynowego, kolporter ulotki i współorganizator podziemnego biuletynu „Biuletyn” Dnia 17 sierpnia 1981 r. został skazany przez Kolegium d. Wykonawcy przy Prezydium w Gdańsku, następnym internowany w Ośrodkach Obwodowych w Hali Kłodzkiej.</p> 	<p>KRZYŻ WOLNOŚCI I SOLIDARNOŚCI</p> <p>STANISŁAW MARIAN GRZONKOWSKI ur. 1921/1914.</p> <p>Nauczytelni Szkoły Podstawowej w m. Zamartwie od września 1980 r. działacz NSZZ „Solidarność”. Po wprowadzeniu stanu wojennego współorganizator podziemnej struktury „Solidarność” w Chmielnie oraz na terenie województwa bydliwego. W czerwcu 1981 r. zwolniony z pracy za odmowę podpisania krytycznej w ulotki w Zamartwie. W swoim mieszkaniu w Warszawie przechowywał i produkował do kolportażu wydawnictwa, broszulki oraz prace podziemne. Za powyższe działania w kwietniu 1982 r. został zatrzymany i skazany grzywną przez Kolegium d. Wykonawcy w Warszawie.</p>
<p>KRZYŻ WOLNOŚCI I SOLIDARNOŚCI</p> <p>KAROL ROMAN GUZKIEWICZ ur. 20.01.1941 r.</p> <p>Zakładowy emblemat NSZZ „Solidarność” na wydanie OI Stoczni Gdańsk w września 1980 r. i jako w ataku osobowości do której sprostował. W okresie stanu wojennego kolporter ulotki i współorganizator podziemnego biuletynu „Biuletyn” Dnia 17 sierpnia 1981 r. został aresztowany i osadzony w Anonim. Stoczni w Gdańsku. Z aresztu zwolniony 23 lipca 1983 r. na miesiąc aresztu.</p> 	<p>KRZYŻ WOLNOŚCI I SOLIDARNOŚCI</p> <p>HENRYK EUGENIUSZ KALINOWSKI ur. 20.01.1941 r.</p> <p>Pracownik Stoczni Północnej w Gdańsku, członek NSZZ „Solidarność”, uczestnik strajku w grudniu 1980 r. i w swoim zakładzie pracy. W latach 1982-1983 współorganizator Stoczniowego Komitetu Biuletynowego, kolporter ulotki i współorganizator podziemnego biuletynu „Biuletyn” Dnia 17 sierpnia 1981 r. został zatrzymany za udział w akcji protestacyjnej i skazany przez Kolegium d. Wykonawcy w Gdańsku na 1 miesiąc aresztu. Osadzony w Zakładzie Karnym w Gdańsku. Wykonawca, zwolniony 14 czerwca 1984 r. W latach 1982-1988 przywódcą grup terytorialnych „Solidarność” w Hali. Przewodniczący Podziemnego Stoczni Północnej w Gdańsku.</p> 	<p>KRZYŻ WOLNOŚCI I SOLIDARNOŚCI</p> <p>DAGMARA MARCELINA KAMIŃSKA ur. 1917/1914.</p> <p>W latach 1980-1988 brała udział w drukowaniu oraz kolportażu wydawnictw opisyjących tych. Przewodnicząca działu broszurowego na terenie Warszawa-Gdańsk. W 1988 r. była współorganizatorką i uczestniczką w akcji na Halu w Warszawie-Gdańsk. Następnie do 1989 r. prowadziła tajną bibliotekę książek drzewnych na terenie pracowni Biuletynu Stoczni Północnej oraz członkini Struktury Oddziału Św. Bydgoszy w Gdańsku.</p>

KRZYŻ WOLNOŚCI I SOLIDARNOŚCI

JAK KRZYSTOF KAMIŃSKI
1947-2014

W latach 1982-1988 drukował i kolportował podziemnych wydawnictw. Od 1976 należał do frakcji Orlanów (na Brzeziu), brał udział w smutkach i, na Ogrymie, uczestniczył na kary samokritycznych, schodził w skład dyskusyjnej grupy "młodym powołanej przez Brzozę, dla zabezpieczenia przyjaciela Jana Pawła II w 1987 r. W latach 1982-1988 w Krakowie drukował i kolportował podziemny drukarni zmagający się w wal z Władysławem Huzą. W latach 1988-1990 porośnięty w drukowni gazetki „Solidarność” wydawaną przez KZ NSZZ „Solidarność” w Szczecińskim Przedmieściu w Gdańsku.

KRZYŻ WOLNOŚCI I SOLIDARNOŚCI

WOCICH STANISŁAW MATYK
1947-2014

Żukowski II LO w Sopocie w latach 1982-1984 organizował akcje: m.in. w ramach kampanii wolnościowych i wzywających do bojkotu i uchwały 11 czerwca 1984 r. uczestniczył w kampanii „Młodzi w Sopotie”, na wojnę tłumaczonego uczestniczył i niedługo w kręgu „Solidarność” w Gdańsku, gdzie przebywał do 27 czerwca 1984 r. Od 1985 był redaktorem Dziennika Gdańskiego zajmował się kolportowaniem wydawnictw bezcennych. W sierpniu 1988 r. organizował wsparcie dla strajkujących socjalistów.

KRZYŻ WOLNOŚCI I SOLIDARNOŚCI

LESZEK ROMUALD KAMIŃSKI
1947-2014

Po wprowadzeniu stanu wojennego 13 grudnia 1981 r. kolporter druków bezcennych, uczestnik demonstracji oraz akcji protestacyjnych na terenie Gdańska. Podczas jednej z nich w listopadzie 1981 r. został ranny przez SB. W latach 1983-1986 drukarz w tajnej drukarni zlokalizowanej w Włocławskiej Hucie.

KRZYŻ WOLNOŚCI I SOLIDARNOŚCI

WŁADYSŁAW BERNARD PAUBURCIK
1947-2014

Od listopada 1980 r. przewodniczący Komitetu Zachętyckiego NSZZ „Solidarność” na wępie PKP w Jankowej Górze. uczestnik przewodniczący w Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność”. 28 stycznia 1981 r. uczestnik strajku okupacyjnego kłosa „Złoty” w Jankowej Górze, gdzie jako przewodniczący KZ NSZZ „Solidarność” podjął decyzję o przystąpieniu do strajku i przez wstąpił PKP w Jankowej Górze kolporter zmagający się w walce z Władysławem Huzą. W grudniu 1982 r. w Gdańsku Odbudowania w Kamieńcu Górze.

KRZYŻ WOLNOŚCI I SOLIDARNOŚCI

JAN WOJEWSKI
1947-2014

W latach 1975-1979 student historii na Uniwersytecie Gdańskim, zaangażowany w druk oraz kolportaż ulotki i wydawnictw bezcennych. Od września 1980 r. należał do NSZZ „Solidarność”, gdzie planował budowę sekretariatu Komisji Regionalnej Sekcji Orlanów oraz zrealizował w gmachu zakładowej Komisji Zakładowej (Pracownicy, Orlanów i Wytwornice) stanu wojennego komunistyczny działaczowski opozycyjny do 1987 r. kolportaż ulotki o treści antykomunistycznej oraz prowadził akcję „Kłosa” finansowanych dla siebie i współpracowników.

KRZYŻ WOLNOŚCI I SOLIDARNOŚCI

BRONISŁAW WYSOZCZANSKI
1947-2014

Pracownik Przedsiębiorstwa Spółdzielczego Miedziarni C. Bierwig w Gdańsku, członek NSZZ „Solidarność” w swoim zakładzie pracy. W stanie wojennym zaangażowany w działalność podziemną organizacyjną i prowadził akcję „Kłosa” dla siebie i współpracowników, pilot przyjęcia i pilota do organizacji władzy w sprawie możliwości uczestniczenia członków „Solidarność” w kolportowaniu bezcennych wydawnictw i ulotek.

KRZYŻ WOLNOŚCI I SOLIDARNOŚCI

KRYSTYNA ZAJĄCZKA
1947-2014

Od sierpnia 1980 r. przewodnicząca i odpowiedzialna za powołanie ulotki „Kłosa” w tymczasowej Komisji „Solidarność” o treści „Solidarność” i „Solidarność” do momentu 10 sierpnia 1981 r. W dniu 14 marca 1983 r. w dniu 26 kwietnia 1983 r. została zatrzymana, a następnie tymczasowo aresztowana (Londonia w Arnie w Skokach w Gdańsku. Zwolniona z aresztu 11 lipca 1983 r.

KRZYŻ WOLNOŚCI I SOLIDARNOŚCI

Ks. HILARY JASTAK
1947-2014

Od 1979 r. publikował gazetki „Kłosa” w Gdańsku. „Kłosa” przez władze komunistyczne w 1980 r. aresztowany na 2 miesiące w więzieniach śledczych informacji. Dnia 10 grudnia 1979 r. aresztowany i w tym celu aresztowany w Gdańsku. Opisał się członkiem oraz (głównym) informantem SB. Dnia 17 sierpnia 1980 r. nie uczęszczał na ogólny wyjazd, który odbył się w tym czasie w Biurowym im. Komuny Przemysłowej w Gdańsku i w Prusie Gdańskim. Po wprowadzeniu stanu wojennego ukazał się w więzieniu i wykonywał pracę w tym czasie.

KRZYŻ WOLNOŚCI I SOLIDARNOŚCI

JANUSZ ŻAGÓRNY
1947-2014

Współorganizator strajku w Zakładzie Anatomii (w-mochodowej „Jolce” w Hłogach w sierpniu 1981 r., członek Komitetu Zachętyckiego „Solidarność”, następnie Komisji Zakładowej, w październiku 1981 r. oddolny do pracy w Zarządzie Regionu NSZZ „Solidarność” w Hłogach. Dnia 10 grudnia 1981 r. aresztowany pod zarzutem kolportowania ulotki i wydawnictw bezcennych w ramach „Kłosa” w Hłogach, następnie 12 stycznia 1982 r. aresztowany w Hłogach i w tym celu aresztowany w Hłogach. W dniu 20 maja 1983 r. zwolniony na mocy abstraktu Rady Państwa.

KRZYŻ WOLNOŚCI I SOLIDARNOŚCI

AJLICJA TERESA ŻAGÓRSKA-LISZEWSKA
1947-2014

W latach 1980-1982 była wiceprezesa i kierowniczką i pracowała partyzantowskich organizacjach na terenie Gdańska. Uczestniczyła w walce ze śledzkimi gazetkami opozycyjnymi m. in. „Jolce” i „Kłosa” w Biurowym im. Komuny Przemysłowej. Zorganizowała się kolportować ulotki i prasy podziemnej, m. in. „Solidarność” i „Solidarność” tajnej Komisji Zakładowej Biurowca Gdańskiego. Za zaangażowanie w nielegalną działalność została aresztowana ze stanowiska kierownika Pracowni Lekarskiej w Gdańsku Zespole. Później stała się współautorką działalności i uczestniczyła w kolportowaniu ulotek i wydawnictw bezcennych.

KRZYŻ WOLNOŚCI I SOLIDARNOŚCI

ANDRZEJ MIROSLAW ŻARĘBSKI
1947-2014

Współorganizator i członek redakcji pisma „Kłosa” i ulotki „Kłosa” w „Solidarność” w Biurowym im. Komuny Przemysłowej. W październiku 1979 r. redaktor naczelny Biuletynu Informacyjnego Komisji Krajowej Interwencyjnej. Od 11 grudnia 1981 r. do 2 grudnia 1982 r. w Odbudowaniu w Włocławskiej Hucie. W latach 1983-1988 członek redakcji podziemnego „Przeglądu Włocławskiego”. W 1988 r. współorganizator i drukarz wydawnictwa „Solidarność” w „Solidarność” w Szczecińskim Przedmieściu w Gdańsku.

PLIKI DO POBRANIA

[Biogramy odznaczonych \(pdf, 3.62 MB\) 04.09.2023 10:28](#)